

VANUS
12–15

Kooliülest tegevuste juhend

See tegevusjuhend sisaldab ideid ja soovitusi tunnitegevusteks ning kogu kooli, lastevanemaid ja teisi sidusrühmi kaasavateks tegevusteks, mis aitavad luua sõbralikku ja osalust soodustavat keskkonda.

Selline kogu kooli hõlmav lähenemisviis on väga vajalik. Eri kultuuritaustaga lapsed ei omanda koolis mitte ainult teadmisi, vaid loovad ka olulisi ühiskondlikke sidemeid ja suhteid, mis ühendavad neid vastuvõtva kogukonna, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning kogukonna organisatsioonidega.

ÜRO pagulasamet (UNHCR) kaitseb inimesi, kes on sunnitud konflikti ja tagakiusamise tõttu oma kodust põgenema. Me päästame elusid, kaitseme õigusi ja aitame luua paremat tulevikku.

© 2021 UNHCR. Rohkem õppematerjale leiata aadressilt unhcr.org/teaching-about-refugees

Õppematerjalid eesti keeles: maailmakool.ee/unhcr

ENNE ALUSTAMIST

Märkus pagulaste, rahvusvahelise kaitse taotlejate ja sisserändajate kaasamise kohta õppetöö kavandamisel.

Enne pagulaste, varjupaiga ja sisserändajate teemaga seotud õppetegevust võtke veidi aega, et mõelda oma klassi õpilaste peale.

Kas mõni neist on põgenik, kes taotleb varjupaika? Kui see on nii, siis mõelge, kas rääkida sel teemal lapse ja ta vanematega (olenevalt lapse vanusest).

Võimaluse korral kasutage õppetundides vanemate ja laste ideid ning tagasisidet. Paluge neil küsimustele vastata ainult siis, kui nad on sõnaselgelt öelnud, et nad soovivad nendele vastata või sellistel teemadel rääkida.

ÕPPETEGEVUS

Siin on mõni tegevus, mida saate õpilastega ette võtta, et pagulasteemade kohta õpitut rakendada.

ÕPIVÄLJUND

1

Minu riigis varjupaika taotlevate laste olukorra mõistmine.

1. samm. Võtke ühendust vastuvõtukeskusega, et uurida, kas neil on võimalust selgitada vastuvõtukeskuste süsteemi ja varjupaigamenetlust. Eestis asuvad varjupaigataotlejate majutuskeskused Vaos ja Vägeval. Vaadake lähemalt: www.hoolekandeteenused.ee/majutuskeskus/

2. samm. Mõni keskus võib saata teie klassi või kooli oma esindaja, samuti võib olla võimalus suhelda teiste noortega, näiteks saata neile kirju, mängida koos jalgpalli või korraldada mängu.

3. samm. Vaadake, kus ja kuidas saab teie piirkonnas tutvuda rahvusvahelise kaitse taotlejatest laste ja õpilaste kogemustega praktilisemal tasandil.

Soovituslik lõppsõna aruteluks: „Täname kõiki, kes on osalenud külaskäigul või muus tegevuses.”

2

ÕPIVÄLJUND

Mõista rahvusvahelise kaitse taotlejate majandusliku olukorda.

1. samm. Jagage klass rühmadesse ja paluge neil uurida, kui palju raha on rahvusvahelise kaitse taotlejatel võimalik saada, kui nad ootavad otsust oma varjupaigataotluse kohta.

2. samm. Tehke väljasõit kohalikku toidupoodi, et näha, kuidas nad oma raha kulutaksid.

Pidage meeles, et paljud põgenikud kasutavad mobiiltelefoni, et hoida ühendust perega ja jälgida sündmusi. Seega tuleks eelarves arvestada rahaga, mis kulub telefonikõnedele (või mobiilandmesidele).

3. samm. Mõelge, milline varaline või rahaline lisatoetus aitaks kooliealiste lastega peret, ja uurige, kas see on kättesaadav. Kas nad saavad toetust talveriiete ostmiseks ja kas sellest piisab neile?

4. samm. Pärast eelneva teadasaamist küsige õpilastelt, mida nad tunnevad ja kas neil on ideid projektideks või tegevusteks, mis võiksid seda olukorda parandada. Näiteks võib koguda raha, annetada ettemakstud kõnekaarte, kirjutada poliitikutele ja pakkuda rühmadele teenuseid või muud abi.

Soovituslik lõppsõna aruteluks: „See on olnud tulemuslik ja kasulik tegevus, et mõista, kuidas me toetame põgenikest peresid, kui nad meie riiki saavad.“

3

ÕPIVÄLJUND

Anda lastele ja peredele võimalus õppida, kuidas olla ühtne kogukond.

Korraldage kooliaasta alguses pagulastaustaga lastele tervitusõhtu või igakuine hommikusöök mängudega, et terve kogukond saaks omavahel suhelda. Õpilased võiksid valmistada oma riigi roogasid ja teha ettekan- de kooli kodukorra kohta.

4

ÕPIVÄLJUND

Õppida, kuidas koos töötada, et luua midagi kaasavat. Mõista, et igaühe panus on oluline.

Võtke ette ühine loometegevus pagulaste teemal ja jagage seda oma kogukonnaga.

1. samm. Kutsuge kohale lastevanemad ja tehke koolile või teistele klassidele etendus.

Võimaluse korral tehke koostööd mõne pagulasorganisatsiooniga või isegi pagulaste endiga.

2. samm. Lõpuks võiks kutsuda pagulasrühmad lõppkontserdile, näitusele või messile. Võiksite lasta ka pagulastel sõna võtta, et õpilasi nende olukorrast teavitada.

1. näide: näituse loomine ja korraldamine

2. näide: tantsuetenduse või näidendi loomine ja korraldamine

3. näide: luuleõhtu korraldamine

4. näide: juturaamatu kirjutamine

Soovituslik lõppsõna aruteluks: „*See on olnud suurepärane tegevus ja kõik on andnud sellesse oma panuse. See on meile väärtuslik viis õppida, kui oluline on igaühe panus.*”

5

ÕPIVÄLJUND

Suurendada empaatiat äsja saabunud põgenikest noorte olukorra suhtes.

Kirjutage äsja saabunud põgenikest noortele kirju selle kohta, milline on elu koolis. Kirjad võib viia vastuvõtukeskustesse, et jagada neid noortele rahvusvahelise kaitse taotlejatele.

Soovituslik lõppsõna aruteluks: „*Aitäh, et kirjutate neid kirju õpilastele, kes on äsja uude riiki saabunud. Oluline on mõelda teiste olukorrale.*”

ÕPIVÄLJUND

6

Mõista, milline on elu sisserändajana, kellel ei pruugi olla selles riigis õiguslikku seisundit.

Kavandage ekskursioonipäev, kus õpilased on kolme- kuni kuueliikmelistes rühmades koos ühe õpetaja või muu töötajaga.

1. samm. Õpilased jagunevad rühmadesse ja teevad telefonikõnesid või leiavad internetist teavet selle kohta, kuidas kasutada avalikke teenuseid, näiteks saada eri asutuste liikmeks, avada nende juures konto või osaleda nende tegevustes.

2. samm. Võite paluda lastel võtta ühendust kohaliku raamatukoguga liikmekaardi asjus; pöörduda pankla konto avamise küsimuses; selgitada välja, kuidas saab astuda kohaliku ujula või spordikeskuse liikmeks; võtta ühendust mõne teise kooliga, et teada saada, mida peab kooli sisseastumiseks tegema; uurida, kuidas saada abi haiglas, kuidas teha broneeringut reisikeskuses ja kuidas osaleda kohalikel valimistel. Õpilased võivad teha enne isegi ajurünnaku selliste teenuste teemal.

3. samm. Seejärel peavad õpilased loetlema dokumente, mida on vaja selleks, et osaleda eri tegevustes, saada teenuseid ja astuda asutuste liikmeks.

4. samm. Nad uurivad, kas sisserändajad, kellel ei pruugi olla riigis õiguslikku seisundit, saaksid seda teha.

Mõned küsimused, mis aitavad lastel teemast paremini aru saada:

1. küsimus: kellel võib olla sünnitunnistus?

2. küsimus: kellel võib olla pass või ID-kaart?

3. küsimus: kuidas võiks kumbki neist dokumentidest anda juurdepääsu kõnealustele teenustele?

5. samm. Alustage arutelu ja laske õpilastel mõelda, kuidas nad võiksid aidata sisserändajatel, kellel puudub õiguslik seisund, saada juurdepääsu nende teenustele.

Soovituslik lõppsõna aruteluks: „Õigete paberite puudumine on keeruline olukord, mis võib mõjutada inimese elu paljusid tahke, millest mõnda me just arutasime.”

7 | ÕPIVÄLJUND

Mõista, kuidas me üksikisikutena saame mõjutada ühiskonda ja teiste inimeste elu.

Hankige õpilastele mõned artiklid ja paluge neil nendega uurimistööd teha:

- kohalik meedia;
- kohalikud kogukonnarühmad;
- vastuvõtukeskused;
- organisatsioonid, kes aitavad pagulasi.

Kas on valdkondi, kus pagulasi võiks õigusaktide asjus või muudel praktilistel teemadel rohkem aidata?

Kui õpilased on mõnest teemast eriti huvitatud, siis uurige, kas nad saavad kirjutada kirju kohalikule või riigi poliitikule, et paluda neilt rohkem meetmeid pagulastele vajalikes tegevustes.

Soovituslik lõppsõna aruteluks peaks andma õpilastele võimaluse mõelda, kuidas nad saaksid oma ühiskonda mõjutada.

8

ÕPIVÄLJUND

Mõista minu riigis elavate pagulaste olukorda.

Kõigepealt kontrollige, kas klassis on pagulastest lapsi.

1. stsenaarium. Kui on, siis küsige nende vanematelt, kas nad oleksid valmis jagama oma kogemusi pagulaseks olemise kohta või rääkima enda elust koduriigis.

2. stsenaarium. Kui ei ole, võtke ühendust kohaliku kogukonna organisatsiooniga, kes aitab pagulasi, ja küsige, kas seal on mõni pagulane või töötaja, kes saaks klassi külastada.

Julgustage lapsi esitama võimalikult palju küsimusi.

Paluge õpilastel küsida, kuidas nad saaksid aidata, ja seejärel kavandage klassina projekt, mis sisaldab pagulastelt või kogukonna organisatsioonilt saadud tagasisidet.

Soovituslik lõppsõna aruteluks *peaks andma õpilastele võimaluse mõelda, kuidas nad saaksid oma ühiskonda mõjutada.*

Rohkem materjale leiate aadressilt unhcr.org/teaching-about-refugees

Koostanud Mialy Dermish, kaasa aidanud Kyla Webb, Laetitia Lemaistre, Inge Sturkenboom ja Lauren Malesky.
© 2021 UNHCR

Õppematerjalid eesti keeles: maailmakool.ee/unhcr